

Fricz Tamás: A keleti (és déli) „nyitás” nem nyugati „zárás”

2015 március 10. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

A külpolitika egyre inkább az érdekek terepévé vált, az értékek ezen a szinten háttérbe szorulnak – leginkább a belpolitika területére.

Ám egyfelől a külpolitika, mint a „külgazdasági érdekek érvényesítése” sem lehet teljesen mentes az értékektől, másfelől az irányváltások magyarázatára sokkal több időt és teret kell szentelni.

Mi, magyarok valóban hajlamosak vagyunk arra, hogy egy dologról feketén-fehéren gondolkodjunk. Általában jellemző ránk, hogy ha a hatalom azt mondja nekünk: innentől kezdve a külügyekben keleti nyitást – legújabban már délit is – kezdünk el, akkor rögtön azt gondoljuk, hogy ez nyugati zárással jár együtt.

Holott napnál is világosabb: a keleti (és déli) külpolitikai nyitásunk nem jelent nyugati zárást. Azt jelenti, amit jelent: a nyugati szövetségi rendszerünkben maradva, azt nem gyengítve és nem megkérdőjelezve, racionális kapcsolatokat tartunk fenn Kelet-Európával, Ázsiával, Latin-Amerikával, a Közel-Kelettel és Afrikával. Ezt teszi egyébként szinte minden európai uniós tagország.

Vagyis: a Putyinnal való találkozóból nem az következik, hogy innentől kezdve ájultan szeretjük Vlagyimir Vlagyimirovicsot és az ő kiváló politikai rendszerét. Tudjuk jól, hogy amit felépített, az egyfajta félautokratikus rendszer (vagy tán egészen az). Tisztában vagyunk vele, hogy ez a félautokratikus politikai rendszer jól megfelelt az orosz történelmi, politikai kulturális és lelki hagyományoknak, ám legfeljebb csekély elemeiben, vagy még úgy sem felelt meg a magyar történelmi, politikai kulturális és lelki hagyományoknak.

Tisztában vagyunk azzal is, hogy Magyarország továbbra is annak a közép-európai területnek a része, amelyet néhai Szűcs Jenő történész a Vázlat Európa három történeti régiójáról című klasszikus művében történeti, kulturális és gazdasági szempontból is Nyugat-Európa és Kelet-Európa között helyezett el. Szűcs Jenő szerint e régió országai – a balti államoktól nagyjából Horvátországig – egyszerre hordoznak nyugatias és kelet-európai, balkáni vonásokat, ám a nyugati orientációjuk mindig is meghatározó volt az évszázadok során, a mintákat Nyugatról és nem Keletről merítették, és az elöbbiekhöz akartak felzárkózni.

Más kérdés – s itt egy pillanatra hadd filozofáljak –, hogy a közép-európaiság egyik lényege talán éppen az, hogy e régió állandóan a Nyugat felé tart, ám azt soha nem éri el. Többek között azért nem, mert úgy tűnik, az utolérés valójában nem érdeke a nyugati országoknak, különös tekintettel a centrumországokra. (Lehet, hogy most kegyetlen és pesszimista voltam, de – mint tudjuk – a pesszimista nem más, mint jól tájékozott realista.)

Visszatérve a keleti nyitáshoz: Matteo Renzi, aki a napokban a tervezett egy óra helyett mintegy három órán keresztül tárgyalt Moszkvában Putyinnal, láthatóan jól megértette magát az orosz elnökkel. Mégsem gondolja senki azt, hogy mostantól az olaszok az orosz modell feltétlen híveivé váltak volna. (Sőt, a szeparatista tartományok

státuszával kapcsolatban éppen Renzi vetette fel a dél-tiroli osztrákok autonómiamodelljét mint lehetséges megoldást.) Viszont jól felfogott külgazdasági és politikai érdekeik mentén keresték a lehetséges együttműködési területeket.

Vagyis: a gazdasági érdekek látványos eltérbe kerülése a külpolitikai, nemzetközi viszonyokban ma sem jelenti, nem jelentheti az eltér értékek, hagyományok, normák semmibe vételét, a gazdaságnak való „beáldozását”. Másképpen szólva az érdekeinket egyeztetjük, az értékeinket pedig megvédjük. Amikor Orbán Viktor az illiberális rendszerek sikereiről beszélt, akkor nyilvánvalóan ezen országok gazdasági sikereit hangsúlyozta s nem pedig a politikai rendszerük nagyszerűségét. Mi közép-európai országgént – Szécs Jenő megint ideidézve – a nyugati parlamentáris demokráciák modelljében hiszünk, semmi okunk arra, hogy ezt másképp gondoljuk, mind a külpolitikában, mind a belpolitikában.

Ugyanakkor az Orbán-kormánynak nagy gondot kell fordítania arra, hogy a nyilvánosság s főleg a jobboldali, nemzeti szavazói bázis felé az eddigieknél sokkal mélyebben és alaposabban magyarázza el a külpolitikai paradigmaváltás lényegét. A keleti – vagy a déli – nyitás önmagában vett hangsúlyozása nem elég ehhez. Az oroszokkal, Putyinnal való „barátkozás” ugyanolyan félreérthető lehet a Szovjetunióval szembeni győzeletét ma is magában hordozó antikommunista nemzeti szavazóknak, mint mondjuk az azerbajdzsáni Aliyev, illetve a kazahsztáni Nazarbajev elnökökhöz való közeledés is. Egyik ország politikai rendszere sem követendő minta – sőt! –, ezért különösen erőteljesen jelezni kell a magyar közvélemény előtt, hogy itt kizárólagosan gazdasági, érdekalapú közeledések és egyeztetések zajlanak – „keleti nyitás” címszó alatt.

A kormánynak látnia kell, hogy nem evidensek és magától értetődőek az új külpolitikai „mozgások”, a paradigmaváltás; ennél fogva a kormány tagjainak sokkal „bőbb lére” eresztve kell ezekről érvelnie, beszélnie a közvélemény előtt – a kétoldalú külkereskedelmi mérlegadatokat felsorolása önmagában kevés. Másképpen szólva, többet kell törődni a jobboldali szavazótábor lelkületével, félelmeivel, fenntartásaival, rögzített értékudatával. A különféle „bejelentések” mellett ott kell, hogy sorakozzanak az érvek, az értelmes magyarázatok a megváltozott világhelyzetről és annak következményeiről.

Ha egyáltalán, akkor csak így alakítható át a fekete-fehér, „vagy Nyugat, vagy Kelet” alapú gondolkodás egy sokkal összetettebb megközelítésre.

Fricz Tamás - mno.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló
